

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie oceny skuteczności stosowania środków ochrony indywidualnej na tle najnowszych osiągnięć nauki i techniki w tym zakresie

Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu w dniu 17 marca 2009 r. zapoznała się z informacjami dotyczącymi stanu stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, ze szczególnym uwzględnieniem problemów związanych z systemem oceny zgodności tych środków z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa oraz najnowszych osiągnięć nauki i techniki w zakresie rozwoju ich innowacyjnych rozwiązań. Materiały zostały przygotowane i przedstawione przez Państwową Inspekcję Pracy oraz Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy.

Rada pozytywnie oceniła działania podejmowane w zakresie rozwoju innowacyjnych rozwiązań technologicznie zaawansowanych środków ochrony indywidualnej. Podkreślono konieczność szczególnej dbałości o ochronę praw autorskich w odniesieniu do rezultatów prac badawczych i rozwojowych prowadzonych w tym zakresie, a także upowszechnianie wśród użytkowników wiedzy o krajowych wyrobach i producentach.

Rada zwraca uwagę, że stosowanie środków ochrony indywidualnej nadal jest w Polsce traktowane jako podstawowe rozwiązanie ochrony pracownika przed czynnikami niebezpiecznymi lub szkodliwymi. Nie jest to prawidłowe podejście, gdyż najważniejsza w prewencji jest likwidacja zagrożeń u źródła ich powstawania. Tymczasem w latach 2005-2007 stosowanie środków ochrony indywidualnej kształtowało się na poziomie 50% w odniesieniu do wszystkich środków używanych w celu wyeliminowania albo ograniczenia ryzyka. Jednocześnie głównymi przyczynami wypadków przy pracy w latach 2005 i 2006 było nieegzekwowanie przez pracodawcę stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, lub brak tych środków na wyposażeniu stanowisk pracy albo ich nieprawidłowy dobór.

Jednym z powodów niestosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej może być ich niedopasowanie do warunków panujących na stanowiskach pracy oraz wybór z oferty rynkowej wyrobów o niskich cenach, ale złej jakości. Przyczyn tego stanu można poszukiwać z jednej strony w niezetelności producentów środków ochrony indywidualnej i ich dystrybutorów, a z drugiej strony może to wynikać z niezetelności przeprowadzanych badań i oceny tych wyrobów przez niektóre jednostki notyfikowane. Jednym z istotnych problemów nieprawidłowości w krajowym systemie oceny zgodności jest występująca w Polsce praktyka tzw. podwójnej certyfikacji wyrobów polegająca na wprowadzeniu w niektórych sektorach obowiązku uzyskiwania dodatkowych świadectw dopuszczenia do stosowania na wyroby objęte obowiązkiem certyfikacji zgodności z wymaganiami dyrektyw UE. Prowadzi to do nieuzasadnionych dodatkowych kosztów ponoszonych przez producentów tych wyrobów, a także jest sprzeczne z zasadami europejskiego systemu oceny zgodności, których głównym celem jest znoszenie barier technicznych w handlu.

Za niepokojące uznaje Rada wyniki kontroli środków ochrony indywidualnej realizowanej w ramach krajowego systemu nadzoru rynku. W latach 2006-2008 Państwowa Inspekcja Pracy objęła kontrolą 1651 środków ochrony indywidualnej. Zastrzeżenia wzbudziło 406 wyrobów, co stanowi ok. 25 % ogółu wyrobów skontrolowanych. Wyniki kontroli wskazują, że najwięcej nieprawidłowości dotyczyło środków ochrony rąk i nóg oraz odzieży ochronnej (najczęściej sprowadzanych z Azji). Ujawnione w trakcie kontroli nieprawidłowości dotyczyły głównie niespełnienia zasadniczych wymagań bezpieczeństwa.

W związku z powyższym Rada Ochrony Pracy uważa za niezbędne podjęcie intensywnych działań w celu poprawy istniejącej sytuacji, w szczególności dotyczących:

- wzmocnienia systemu nadzoru środków ochrony indywidualnej poprzez zwiększenie, adekwatnie do liczby wprowadzonych na rynek środków danego typu, losowego ich pobierania przez Państwową Inspekcję Pracy, Wyższy Urząd Górniczy i Inspekcję Handlową działającą w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, celem oceny w akredytowanych laboratoriach jednostek notyfikowanych ich zgodności z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ergonomii,
- wprowadzenia mechanizmu weryfikacji poziomu kompetencji krajowych jednostek notyfikowanych,
- wyeliminowania nieuzasadnionego powtarzania procedur oceny zgodności środków ochrony indywidualnej wprowadzanych na rynek krajowy. Z zakresu wyrobów podlegających obowiązkowi uzyskania "dopuszczenia do użytkowania" powinny być wyłączone wszystkie rodzaje środków ochrony indywidualnej kategorii II i III, podlegające ocenie zgodności w obszarze dyrektywy 89/686/EWG (w szczególności wymagana jest zmiana w odpowiednich przepisach prawnych, przede wszystkim ustawy o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 1991 Nr 81, poz. 351, z późn. zm.),
- prowadzenia intensywnych prac badawczych we współpracy z krajowymi i międzynarodowymi producentami nad innowacyjnymi rozwiązaniami środków ochrony indywidualnej, wielofunkcyjnymi i zapewniającymi bezpieczeństwo oraz ergonomię użytkownika,

- organizowania szkoleń i kampanii informacyjnych w celu uświadomienia pracodawcom i pracownikom potrzeby stosowania właściwie dobranych i skutecznych środków ochrony indywidualnej, a także przekazywania informacji o najnowszych zaawansowanych technologicznie rozwiązaniach tych środków.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 28 kwietnia 2009 r.